

maik (*emulation*). Felismerve az időtényező jelentőségét, a KB figyelme ez utóbbi felé fordult – a könyvár idén állítja rendszerbe ún. *modular emulatorát* –, ám ezzel párhuzamosan évek óta keresi annak a lehetőségét, hogyan hasznosíthatná a másik elven működő rendszereket.

Saját kutatásai mellett a Holland Nemzeti Könyvtár számos projekt részese. Említést érdemel ezek közül az Európai Bizottság által felügyelt *Planets* (Preservation and Long Term Access through Networked Services), amelyben nemzeti könyvtárak, egyetemi kutatóintézetek és számítástechnikai óriáscégek működnek együtt. A munkacsoport feladata nem kevesebb, mint dönteni az Európai Unió elkövetkezendő évtizedeinek digitalizálási stratégiájáról.

(*Vasbányai Ferenc*)

07/140

MORRIS, Anne - AYRE, Catherine - JONES, Amy: Audio-visual materials in UK public libraries: economic sense? = J.Doc. 62.vol. 2006. 5.no. 555-569.p. Bibliogr.

Gazdaságos-e az audiovizuális dokumentumok szolgáltatása a brit közkönyvtárakban?

Audiovizuális anyag; Felmérés; Gazdaságosság -könyvtárban; Költségelemzés; Közművelődési könyvtár; Szolgáltatások

Az Egyesült Királyságban elterjedt és változatos az audiovizuális anyagokkal való állománygyarapítás gyakorlata. Az audiovizuális dokumentumok szolgáltatása kölcsönzési díjak formájában bevételt termel, ugyanakkor jelentős költséget is okoz. A médiumok formája és a szolgáltatás adekvát módja folyamatosan változik. A közkönyvtárak között kérdőíves felmérés útján állapították meg az audiovizuális dokumentumok gyarapodásának aktuális, illetve előrelátható jövőbeni adatait, valamint az audiovizuális gyűjteményrészrel kapcsolatos bevételeket és kiadásokat. Az adatokat összevetették egyéb, hitelt érdemlő forrásokkal. A cikk részleteiben ismerteti az alkalmazott számításokat, elismerve, hogy több eljárás is létezik. A költségelemzés kimutatta, hogy országos szinten minden, az audiovizuális szolgáltatásra költött font 1,34 font közvetlen hasznot eredményez.

(*Autoref. alapján*)

Lásd még 73, 95-96, 115, 131, 143

Könyvtárgépesítés, könyvtárépület

Könyvtárépítés, -berendezés

07/141

McDONALD, Andrew: The ten commandments revisited: the qualities of good library space = LIBER Q. 16.vol. 2006. 2.no. 10 p.

A könyvtárépületek minőségének tíz kritériuma

Igény; Könyvtárépület -egyetemi, főiskolai

Számos új egyetemi könyvtár épül világszerte, jó esetben sikerrel kombinálva az izgalmas építészeti kifejezőmódot az inspiráló belső terekkel és a funkcionalitással. Érdemes tehát áttekinteni *Faulkner-Brown*-nak a hetvenes évek könyvtárépítészeti gondolatvilágát tükröző „tízparancsolatát”, melyet a szerző inkább tíz minőségnek nevezne, és amelyek szerint a könyvtárépület legyen:

- funkcionális, azaz a tér működjön jól, nézzen ki jól és legyen tartós, könnyen használható, és gazdaságosan üzemeltethető;
- alkalmazkodó, azaz a tér legyen rugalmas,

hogy használatát könnyű legyen megváltoztatni: nem tudhatjuk biztosan, hogy a könyvtári teret hogyan fogják használni, annak kell megteremteni a lehetőségét, hogy a dolgok megtörténhessenek;

- megközelíthető, azaz a tér legyen hívogató, könnyen használható és segítse elő az önállóságot (nem csak a hátrányos helyzetűek számára, bár ami pl. a mozgás- vagy látáskorlátozottak számára jól van megtervezve, az általában kedvező az épek számára is);
- változatos, azaz választható tanulási és kutatási terekkel különféle médiák használatára, legyen alkalmas az egyéni és a csoportos, az interaktív tanulásra egyaránt, és mint hibrid könyvtár, hozzáférést kell biztosítani a hagyományos nyomtatott és az elektronikus forrásokhoz, helyet kell nyújtania az információtechnológiai szolgáltatásoknak és az infokommunikáció oktatásának is;
- interaktív, azaz jól szervezett tér, mely elősegíti az azonnali kapcsolatot a használók és a szolgáltatások között;
- konduktív, azaz magas színvonalú, emberies tér, mely motivál és inspirál, kellemes és változatos belső terekkel, műalkotásokkal és belső kertekkel, igényes bútorzattal. Különös gondot kell fordítani a zajra, akár a számítógépektől, akár használóitól ered; az együttműködő, csoportosan tanuló vagy kutató olvasók ne zavarhassák az éppen egyedül dolgozókat;
- környezetileg alkalmas, azaz nyújtson megfelelő feltételeket az olvasók a könyvek és a számítógépek számára egyaránt;
- biztonságos az emberek, a gyűjtemények, a műszaki berendezések, az adatok és az épület szempontjából;
- hatékony, azaz helykihasználó, alacsony üzemeltetési költségű;
- alkalmas az információtechnológiához, azaz rugalmasan tegye lehetővé az infokommunikációs technológia fejlődése nyújtotta lehetőségek kihasználását.

A tizenegyedik minőség megfogalmazhatatlan, talán a „wow faktor” kifejezés illik rá leginkább, azaz merész tér, amely hatalmába keríti az olvasó elméjét, és meghódítja az egyetem szellemét.

(Mohor Jenő)

Lásd még 91-92

Számítógép-szoftver

Lásd 108, 116

Elektronikus könyvtár

07/142

MESSINA, Maurizio: Un manifesto per le biblioteche digitali = Boll.AIB. 45.vol. 2005. 4.no. 489-497.p. Bibliogr. a jegyzetekben.

Kiáltvány a digitális könyvtárakról

Elektronikus könyvtár

1999-ben jelent meg a *Cluetrain* kiáltvány, melynek célja az volt, hogy az egyént helyezze az online kereskedelem középpontjába, azzal, hogy azt személyek közötti kommunikációnak tekintette. Míg a cégek nehezebben tudják kielégíteni a tényleges egyéni igényeket, növekszik a virtuális közösségek szerepe valamely árurol vagy szolgáltatásról szóló közvetlen információcserében, ezzel soha nem látott mértékben befolyásolva a piacot.

Azok a cégek, amelyek nem tudnak belépni a személyek közötti kommunikációba, szükségszerűen marginalizálódnak a piacon. Az olasz könyvtáregyesület digitális könyvtári munkacsoportja érdemesnek tartotta ezen megfontolások némelyikét az elektronikus/digitális könyvtárak környezetébe áthelyezni, különös tekintettel az olyan kereskedelmi jelenségekre, mint az Amazon, vagy legújabban a GoogleBookSearch.

Megbeszéléseik eredménye a digitális könyvtári kiáltvány, mely három részben, az elvekkkel, a modellekkel és a funkciókkal kapcsolatban 30 tézist fogalmaz meg. Közülük néhány:

- A digitális könyvtárak beszélgetések.
- A digitális könyvtárak szolgáltatásokat nyújtanak.
- A digitális könyvtárak előmozdítják az ismereteket.
- A digitális könyvtárak könyvtárak.
- A digitális könyvtárak mindenki minden jogát tiszteletben tartják.
- A digitális könyvtáraknak rugalmas modelljei vannak.
- A tartalmak és a szolgáltatások heterogének.
- A tartalmakhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés homogén.
- A digitális könyvtárak fókuszában a használó áll.
- A digitális könyvtárak együttműködés révén gondoskodnak a digitális kulturális örökség megőrzéséről.

(Mohor Jenő)

07/143

COLLIER, Mel: Strategic change in higher education libraries with the advent of the digital library during the fourth decade of Program = Program. 40.vol. 2006. 4.no. 334-345.p. Bibliogr.

Stratégiai változás a felsőoktatási könyvtárakban a digitális könyvtár megjelenése következtében – a Program c. folyóirat negyedik évtizedének tükrében

Együttműködés -belföldi; Elektronikus könyvtár; Elektronikus publikáció; Felsőoktatási könyvtár; Folyóirat -könyvtári; Publikálás -tudományos kiadványoké

A szerző egy korábbi meghatározása szerint „a digitális könyvtár digitális formátumú multimédia dokumentumok menedzselte környezete, melyet használói népessége javának szolgálatára

terveztek, tartalmának könnyű hozzáférése érdekében strukturáltak, és ellátták a globális hálózaton való navigálást segítő eszközökkel... ahol a használók és az állományok teljesen szétszórtak, azonban koherens egészként vannak kezelve”. A digitális könyvtár kora az 1990-es évek elején kezdődött. 1995-ben (negyedik évtizedének kezdetén) a *Program* cikkeinek fele már digitális könyvtári kérdésekkel foglalkozott, az igazi vízválasztó a 2000-es év volt, ahol a digitális könyvtári cikkek 10-3-ra „verték” az egyebeket, s ez az arány 2004-ben már 17-3 lett.

A technológiai tényezők mellett a digitális kor eljövételének egyik oka a tudományos publikálás gyakorlatában végbement változás, az eltolódás a nyomtatottól a digitális felé. Sem a pénzügyi tervezés, sem a jövőbeni hozzáférhetőség illetve a megőrzés szempontjából nem mindegy, hogy a könyvtár egy nyomtatott dokumentumot vásárol-e meg, amellyel a továbbiakban kedve szerint bánik, vagy egy jogot egy dokumentum hozzáférhetővé tételére, meghatározott ideig, meghatározott számú népesség számára, nemegyszer meghatározott szervezeten, intézményen vagy akár épületen belül. Az e-folyóiratok száma 2005-ben 30 ezer körüli volt, közülük 12 ezer tudományos, és a kurrens kutatói igények 95%-át a könyvtárak elektronikus formában ki tudják elégíteni általuk. Az e-könyvekkel más a helyzet: még mindig kiforratlan, bizonytalan jövőjű kezdeményezésről van szó. A másodlagos szolgáltatások (mutatók, kivonatok, gyűjtemények, referenz források, adatbázisok) elektronikus formátuma szintén a változások tényezője, s a digitális könyvtárba már be kell illeszteni a portálok, a linkszolgáltatások növekvő mennyiségét és a nagy teljesítményű navigációs eszközöket is. A felsőoktatás egyre inkább használja a tanítás és a tanulás innovatív technológiáit. Az e-tananyagok, az elektronikus tanulás bevezetése azonban több problémával jár, mint az e-folyóiratok használatbavétele.

Az utóbbi évtized folyamán a digitális könyvtár kérdésköre olyan környezeti tényezővé vált,

amely erőteljesen befolyásolja a felsőoktatási könyvtárak stratégiai tervezését. A stratégiai válaszok:

- az alternatív tudományos publikálás (pl. a Stanford egyetemen a Highwire, a SPARC, az *Open Archives Initiative*, vagy a holland DARE – *Digital Academic Repositories*);
- a konzorciumok létrejötte;
- a digitalizálás, mely fontos stratégiai eszköz a források hozzáférhetőségének szélesítésére;
- a megőrzés, mely egyrészt nagy technikai kihívás, másrészt összetett stratégiai és üzleti kérdés, ám a könyvtárak még mindig hisznek abban, hogy feladatuk az információ megőrzése az utókor számára, ez azonban most csak a kiadókkal való szoros együttműködésben valósulhat meg.

A változás tényezői közül az e-folyóiratok fejlődése a leggyorsabb, hiszen a folyóirat-előfizetés üzleti modelljét könnyen át lehetett alakítani a digitális könyvtári környezet számára, s noha az árak miatt sok a panasz, a rendszer mégis működik. Az e-könyveknél az ellenkezőjét tapasztaljuk: a nyomtatott könyv még mindig túlnyomóan dominál; a speciális eszköz használata kevés előnnyel jár a könyvtárak számára. Az online elérhető digitális szöveg látszik megfelelő könyvtári opciónak, leginkább a sűrű irodalom, a konferencia-közlemények és a tananyagcsomagok terén. Az e-tanulás körében viszont még egyáltalán nincs általánosan elfogadott üzleti modell; a valódi interaktív és magas színvonalú tananyagok gondos előkészítése és folyamatos karbantartása „nem fér bele” a felsőoktatás jelenlegi üzleti modelljébe.

A tudományos nagykönyvtárak ugyan az e-folyóiratok nagyfogyasztói, és a tudományos kommunikáció egyre nagyobb hányada folyik elektronikus úton, a digitális könyvtár stratégiai térnyerését gátolja a digitális adatok hosszú távú megőrizhetőségének bizonytalansága és költségei. A tanulás és tanítás terén ugyan növekszik az elektronikus források használata, és minél több digitális forrás áll a tanulók rendelkezésére, an-

nál inkább dolgoznak digitális környezetben. Ugyanakkor hiányzik az általános üzleti modell, sok kérdés nyitott még a pedagógiai aspektusok és a minőség ellenőrzése terén.

(*Mohor Jenő*)

07/144

JOHNSON, Gareth J.: Institutional challenges to increased library provision of electronic materials = *Acq.Libr.* 19.vol. 2007. 1/2.no. 3-14.p. Bibliogr.

Intézményi kihívások az elektronikus dokumentumok könyvtári szolgáltatásának bővítése esetén

Egyetemi könyvtár; Elektronikus dokumentum; Esettanulmány [forma]; Szolgáltatások

[A forrás-folyóirat az alábbi címen szerezhető be: HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER, Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N. Y. 13904]

A University of York-ot (amely nem karokból, hanem önálló tanszékekből épül fel) oktatási és kutatási teljesítménye alapján az Egyesült Királyság legjobb egyetemei között tartják számon. Könyvtára, a J. B. Morrell University Library elektronikus szolgáltatásait még fejleszteni kívánja: a rövid időre szóló elektronikus kölcsönzés kísérleti programja sikert aratott, a virtuális tanulási környezet kialakítása módot ad majd arra, hogy a hibrid gyűjteményt továbbfejlesszék, és az oktatók ellenállását leküzdve éljenek az új technológiák előnyeivel. A két fő használói csoport, a kutatók és oktatók, illetve a hallgatók igényei egyre összetettebbek.

Jelenleg közel háromezer e-folyóiratot és 50 adatbázist szolgáltatnak, a használók megelégedésére. Más intézményekkel ellentétben, ahol teljességgel áttértek az e-folyóiratokra, a Morrell könyvtárban mindez még nem valósult meg, bár a raktári helynek szűkében vannak.

A rövid távú elektronikus kölcsönzési kezdeményezések a RALPHY e-archívum projektben való részvételre nyúlnak vissza (kötelező olvasmányok digitális szolgáltatása volt a cél,

de a szerzői jogi költségek megnövekedése és a személyzeti-adminisztratív költségek miatt a projekt nem folytatódott). Lenne igény ilyen szolgáltatásra, a tanszékekkel szorosan együttműködve.

A hallgatók az egész campusra kiterjedő virtuális tanulási környezetet igényelnének, és ennek létrehozása nem lehetséges központi szándék, támogatás és finanszírozás nélkül. A virtuális tanulási környezet kialakítása kiváló lehetőség lenne arra, hogy az e-dokumentumokat és a központi tananyagokat összekapcsolják. Az intézménynek van online tanulási stratégiája is; részvétele az országos E-University projektben szintén az előremeneküلسi program része.

Az e-könyvek szolgáltatása többször is napirendre került, jelenleg is figyelemmel kísérik a fejleményeket és más könyvtárak gyakorlatát. Egyelőre nem mutatkozik jelentős igény, bár ahol bevezették ezt a szolgáltatást, ott a hallgatók igénybe vették. A könyvtár kérdőíves és fókusz-csoportos igényvizsgálattal igyekszik felmérni a használók elégedettségét. Az érdektelenség okai: a megfelelő szövegek hiánya, az olvasók nem szeretnek a képernyőn olvasni hosszabb szövegeket, nem kívánnak fizetni a nyomtatásért (ami drágább, mint a másolás).

A könyvtár sok-sok kihívás előtt áll: az oktatókat rá kell bírnia, hogy változtassanak használati szokásaikon, a hallgatókat pedig, hogy vegyék igénybe az elérhető forrásokat. A tanszékek és az egyes oktatók ellenállásának leküzdéséhez a PR-t, a képzési és a tesztelési lehetőségeket és mások tapasztalatainak felhasználását hívhatja segítségül a könyvtár. Az oktatók, kutatók körében az e-dokumentumok használata, az arra való áttérés jelentős ellenállást váltott ki, és a szakreferensek erőfeszítései (oktatás és népszerűsítés) hiábavalók voltak. Az intézmény stratégiai céljai tartalmazzák a távoli hozzáférés biztosítását és a használó íróasztalára való szolgáltatást. A kutatókat főként a hozzáférés biztonsága aggasztja a csak e-előfizetés esetén. A Morrell könyvtár az aggodalmakat különböző modellki-

sérletek eredményeinek bemutatásával (például szimultán keresés a nyomtatott és az e-print címek katalógusában) és innovatív projektekben való részvétellel igyekszik elosztatni.

Az Elektronika Tanszék példamutató módon előfizet az IEEE és az IEE folyóiratcsomagjaira (az IEEE Explore Ejournal csomagra egyelőre csak kipróbálásra), ami megnyerte az ügynek a PhD-hallgatókat és a fiatal kutatókat, akik elvárják a hasonló szolgáltatásokat. Az idősebbek körében a már említett visszafogottság jellemző. A finanszírozási nehézségek is jelentős visszatartó erőt képviselnek: az IEEE Explore Ejournal csomag beszerzéséhez le kellene mondani az összes nyomtatott előfizetést, ezt viszont nem vállalják.

(Hegyközi Ilona)

07/145

PASZKO, Artur: Impresje na temat hybrydyzacji usług bibliotek publicznych w Polsce = Bibliotekarz. 2006. 10.no. 2-6.p.

Benyomások a lengyel közkönyvtárak hibrid szolgáltatásairól

Elektronikus könyvtár; Hozzáférhetőség; Közművelődési könyvtár; Szolgáltatások

A cikk nem vállalkozhat többre, mint e szerteágazó témakörrel kapcsolatos néhány probléma és ötlet felvetésére. Technológia uralta világban élünk: a cél a hatékonyság növelése és a munkaerő-ráfordítás csökkentése, s ez a munkaerőnek a gazdasági ágazatok közötti mozgását is maga után vonja. Ebben a környezetben kimondott gazdasági jelentősége is van annak, hogy a világhálón potenciálisan mindenkinek azonnali hozzáférése lehet az ott közzétett információhoz, így az információ birtokosa és használója közötti távolság térben és időben is lecsökkent. Maga a hozzáférés kevés: fel is kell készülni az új technológia használatára, a magasabb szintű képzettség viszont hozzájárul a technológia fejlődéséhez.

A közkönyvtárak a társadalom képzésének fontos színhelyei, bár a köztudatban inkább a tudással (az olvasási igényeket kielégítő könyv- és folyóirat-gyűjteménnyel) kapcsolódnak össze, mint az információszerzéssel. Ez részben annak tudható be, hogy nincsenek megfelelő könyvtári műhelyek, és jelentős eltérések tapasztalhatók az egyes könyvtárak között. Nem megfelelő az információs szolgáltatások marketingje sem.

A közkönyvtáraknak megvannak a maguk speciális információs feladatai, amelyek korlátlanok – átfogják az oktatást, a kultúrát, de még az üzleti életet is –, és teljes mértékben a helyi közösség igényeitől függenek. A mikrotársadalom azonban rendszerint nem úgy tekint a könyvtárakra, mint információs központokra, pedig a közkönyvtáraknak kellene a lakosság speciális szükségleteit kielégíteni.

Az olvasók többsége tanul, és az iskola befejezésekor a könyvtárhasználatot is megszakítja, később is inkább a szükség – szakmai vagy önképzés – vezeti vissza őket a polcok közé. A felmérések szerint az olvasás visszaesésének a legfőbb oka az időhiány, a könyvek és könyvtárak „elutasítása” pedig a számítástechnika előretérése, a „Bill Gates galaxis”.

A közkönyvtáraknak mind saját munkafolyamataikat, mind szolgáltatásaikat az új technológiára kell építeniük, és messzemenően igénybe kell venniük az internet adta lehetőségeket. Mit foglal ez magában? Először: az információs szolgáltatást kell teljesebbé tenni és integrálni (retrospektív feldolgozás, a Z 39.50-re épített keresőfelületek). Másodszor: a könyvtár állományát hozzáférhetővé kell tenni elektronikus könyvtárak vagy e-mailben küldött másolatok segítségével. Az előbbire számos nagyobb és kisebb kezdeményezés van már Lengyelországban (területi vagy felsőoktatási könyvtárak elektronikus gyűjteményei, amelyek tízezres nagyságrendtől néhány száz dokumentumig terjednek, lengyel elektronikus folyóiratok gyűjteménye stb.), az utóbbit pedig a felsőoktatási és tudományos könyvtárak használják.

A közkönyvtárak hibridizációja szervezeti-köordinációs problémákat is felvet, és ennek megfelelő háttérrel igényel. Szükség van pl. a digitalizálás összehangolására, az elektronikus dokumentumok szabványosságának biztosítására, a szerzői jogi kérdések megoldására, az anyagi források megteremtésére és jó kihasználására. Bár ezek megoldására egyre felkészültebbek a könyvtárosok, szükség van az erőfeszítések összehangolására.

A közkönyvtárak számára a hibridizáció elkerülhetetlen: a használók teljesebb és gyorsabb információs szolgáltatásokat igényelnek, ráadásul úgy, hogy be se kelljen menni ezekért a könyvtárba. Olyan „hibridizációs stratégiát” kell kidolgozni, vajdasági és kisebb régiós szinten, illetve országosan is, amely megszabja a fejlesztések irányát, mert e nélkül később jóval több eszközt és munkát kell a hibridizáció megoldásába befektetni.

(Orbán Éva)

07/146

BLUMMER, Barbara: Opportunities for libraries with print-on-demand publishing = J.Access Serv. 3.vol. 2005. 2.no. 41-54.p. Bibliogr.

A könyvtárak lehetőségei az igény szerinti publikálás területén

Állománygyarapítás; Digitalizálás; Elektronikus könyvtár; Kiadói tevékenység -könyvtárban

[A forrás-folyóirat az alábbi címen szerezhető be:
HAWORTH DOCUMENT DELIVERY CENTER,
Haworth Press, Inc., 10 Alice Street, Binghamton, N. Y. 13904]

A felsőoktatási könyvtárak, egyetemi kiadók és kereskedelmi vállalkozások szolgáltatásaik javítása és költségeik csökkentése céljából egyre inkább alkalmazzák az igény szerinti publikálást. A fogalom az 1990-es évek elején keletkezett, de a technológiai problémák, valamint a könyvtárosok és könyvkiadó vállalkozások érdektelensége következtében nem vált népszerűvé. Jelenleg az

igény szerinti nyomtatás ideális megoldás az intézményi archívumok és digitális gyűjtemények számára, valamint állománygyarapítási célokra. Különösen népszerű a nyomtatott dokumentumokat kedvelő használók körében. Sok kiadó

és könyvtáros úgy véli, hogy az igény szerinti nyomtatás több lehetőséget rejt a könyvtárak számára, mint az elektronikus könyv.

(Autoref.)

Lásd még 75, 105, 112, 126

Kapcsolódó területek

Kiadói tevékenység

Lásd 135-136, 146

Az ismertetett cikkek forrásai

- ABI-Tech. – ABI-Technik (DE)
Acq.Lib. – The Acquisitions Librarian (US)
Behav.Soc.Sci.Lib. – Behavioral and Social Sciences Librarian (US)
Bibliografiâ – Bibliografiâ (RU)
Bibliotekarz – Bibliotekarz (PL)
Bibliotekovedenie – Bibliotekovedenie (RU)
Boll.AIB – Bolletino AIB (IT)
Bottom Line – Bottom Line (US)
BuB – BuB Forum für Bibliothek und Information (DE)
Bull.Bibl.Fr. – Bulletin des Bibliothèques de France (FR)
Cat.Classif.Q. – Cataloging and Classification Quarterly (US)
Coll.Res.Lib. – College and Research Libraries (US)
Coll.Res.Lib.News – College and Research Libraries. News (US)
Coll.Undergrad.Lib. – College and Undergraduate Libraries (US)
Čtenář – Čtenář (CZ)
Doc.Bibl. – Documentation et Bibliothèques (CA)
El.Lib. – The Electronic Library (I)
Inf.Serv.Use – Information Services and Use (I)
Interlend.Doc.Supply – Interlending and Document Supply (GB)
J.Acad.Lib. – Journal of Academic Librarianship (US)
J.Access Serv. – Journal Access Services (US)
J.Am.Soc.Inf.Sci.Technol. – Journal of the American Society for Information Science and Technology (US)
J.Doc. – Journal of Documentation (GB)
J.Hosp.Lib. – Journal of Hospital Librarianship (US)
J.Lib.Admin. – Journal of Library Administration (US)
Kirjastolehti – Kirjastolehti (FI)
Knihnica – Knihnica (SK)
LIBER Q. – LIBER Quarterly (I)
Libr.Hi Tech – Library Hi Tech (US)
Libr.J. – Library Journal (US)
Naučn.Teh.Bibl. – Naučnye i Tehničeskie Biblioteki (RU)
New Rev.Child.Lit.Lib. – New Review of Children's Literature and Librarianship (GB)
Poradnik Bibl. – Poradnik Bibliotekarza (PL)
Program – Program (GB)
Ref.User Serv.Q. – Reference and User Services Quarterly (US)
Tech.Serv.Q. – Technical Services Quarterly (US)
Z. Bibliothekswes.Bibliogr. – Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie (DE)